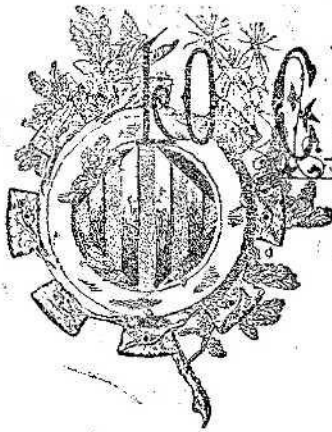

CATALANISTA

Setmanari defensor dels interessos morals y materials de Catalunya

-- La correspondencia al Director --

Los originals no 's tornan.

DIRECCIÓ, REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ
Carrer de Las Valls, 23.-Teléfono, 169.
SABADELL

PREUS DE SUSCRIPCIÓ
Sabadell. 2 rals al mes.
Fora. 8 » trimestre.
Un número sol. 1 »
Anuncis á preus convencionals.

Los pobles que anyoradissos de sas sacrossantas llibertats se redressan pera reconquerir-les, tart ó d' hora arriba pera ells lo jorn de la justícia.

Irlanda, la esclava d' Inglaterra, acaba de reconquerir sa anhelada autonomia. Lo gefe del partit lliberal, mister Gladstone, ha presentat en lo parlament anglés un projecte de llei, concedint á Irlanda lo régimen interior autònom, essent acullit dit projecte ab gran entussiasme.

Nosaltres, que com los irlandesos lluytém pera l' autonomia de nostra terra, saludém á la patriòtica Irlanda, fent vots pera la prompte redempció dels pobles oprimits.

La Redacció.

LAS ELECCIONS Á SABADELL

Estém en ple período electoral, desde fa uns quants dias, y la calma y la quietut regnan per tot arreu en aquesta renomada Manchester catalana.

Lo que hauría de remoure los ánimos de tots los bons sabadellenchs pera ferlos pensar un bon xich mes en las funestas consecuencias de un mal diputat á Corts com se 'ns prepara, no te prou eficacia pera despertar als fills d' aquesta terra que, ensopits com de costum, esperan que 'ls comités ho mangonejin tot á la seva manera, encara que aixís resulti diputat per Sabadell lo primer advenedis que li passi pel cap al mol ilustre Pantorrillas de la Provincia,

Y no obstant y aixó, á la seva manera ja se 'n preocupan los vehins de nostra ciutat de las eleccions y de sas mes tristas consecuencias. Indagueu ab veu baixa á uns y altres dels elements sensats que creuhen estimar á Sabadell y contribuir al seu progrés y desenvoltillo; fer per manera d' entaular conversa ab industrials de categoría, ab entitats que representin alguna cosa dintre la població, ab las personas que de debó s' interessan, si be á sa manera, pel pervindre de nostra industria, y os dirán ab tó convensut y ab la sinceritat del que creu y está segur de la veritat de sas afirmacions, que may com are havia convingut á Sabadell y á la industria que 'l sustenta, un representant á Corts que conegués ben á fondo nostres interessos, un home enérgich que sapigués imposarse devant de los disbarats económichs á que están tan propensos nostres desventurats gobernants, porque may com are ha estat la cosa de manera que podent regularisar y assentar per temps lo régimen aranzelari, sigui al mateix temps perillósísima la situació, estant com está á mans de lliurecambistas intranzigents com 'n Moret y comparsa y proteccionistas de pa sucut ab oli com los gamacistas que no 's recordan mes que del blat y las farinas de Castella.

Enfondiu més las preguntas y aneu al dret de la cuestió que 'ns interessa y os dirán que 'l régimen aranzelari actual es insostenible, que no n' hi ha prou ab fer uns aranzels mes ó menos equitatius y mes ó menos recarregats, sino que es precís, indispensable que aquestos aranzels degudament revisats pera no perjudicar uns articles en benefici d' altres, tinguin solidés y estabilitat necessaria pera amparar ab sas tarifas la creació de novyas industrias y respectar ja desde avuy las que s' han creat desde l' implantament de la nova lley aranzelaria. Y si aném més á fondo encara en nostras indagacions, algú tal vegada os dirá y ab rahó que li sobra, que ja que Barcelona no compren sos interessos y envia á Madrid polítichs en lloch d' in-

duístrials y comerciants, Sabadell que no te res de política y tot quant es ho deu al desenrotllo de sa industria fabri', no pot permetre que 's faigi ab ella lo mateix que ab la capital del Principat, abandonant y trepitjant sos interessos y 'l pa de sos fills, entregantlos á mans mercenarias, y confiant novament lo pervindre á la colla de polítichs madrilenys que tant nos aclaparan ab sas injusticias y ab tanta tranquilitat de conciencia, sens dupte per la incompatibilitat d' aquesta ab la política, nos enmenarán una vegada més y ab l' apoyo inconscient per mes desgracia dels elements productors, á la mes espantosa ruina y á la més denigrant bancarrota.

Enterats ja de la opinió dels bons sabadellenchs respecte á la necessitat d' un bon diputat á Corts, una vegada segurs de la justicia ab que ho reclaman, gireu los ulls, mireu á qui presentan los comités polítichs, y 'ls cacichs provincials y digueu si es aixó lo que reclaman los elements sensats y productors de Sabadell, d' aqueixos elements que pensant tan bé com pensan, no saben obrar d' altra manera que arronsant las espatllas y ajupirse á la voluntat del Pantorri-llas barceloní, sigui del partit que 's vullgui y contra 'l qual no s' atreveixen á encarars'hi ab tot y que 'ls hi va la vida de la industria tal vegada, quant no la miseria per aquest districte tan honrat, tan treballador, tan digne de millor sort y millors encarregats de ampararlo y protegirlo.

Gireu la vista y mireu los que están disposats á fernos felissos desde las encoixinadas poltronas del Congrós, si 's recordan d' anarhi, y si no 'ls ho priva l' *ilustre jefe* del seu partit, ó 'ls compromisos polítichs de la colla, baix qual amparo y protecció y en nom tan sols de sa política, anirán á Madrit á representar la comedia parlamentaria.

Comensém per la candidatura de mes importancia, políticament parlant, que es tal com se presentan, la del *ilustre jefe* del partit federal, don Francisco Pi y Margall. Sense interessos en aquest districte, sense coneixements especials de las necessitats de nostra industria, sense afeccions per la terra que 'ns ha vist néixer, catalá que ni dels catalans se recorda, federal que ab unitaris fa aliansas, sacrificant la autonomia del seu programa, pactista y sinalagmátich un temps, regionalista un altre, poch amich de fer favors de diputat, sens ánimos pera anar al Congrós á defensarnos, y molt capás de no acostars'hi més que pera saltar al respecte á la Reyna Regent y demanar economías en la llista civil, que ha de fer per nosaltres, ni quin diputat pot ésser per aquest districte, l' home que á mes de lo manifestat, prou feynas tindrà en mantenir ó trencar aquesta conxorxa republicana, tan immoralment verificada de federals y unitaris, com si fos possible unir ó juntar ideas tan radicalment oposadas?

Segueix al candidat federal, lo candidat possibilista don Joseph

Zulueta, entés en cuestions agrícolas, pero sense saber lo mes rudimentari de las cuestions industrials, y com en Pi, sense relacions, simpatías, afeccions ni solidaritat d' interessos ab aquest districte. Home que te districte propi en sa terra, la Cerdanya, l' abandona y 's presenta per Sabadell. ¿Teninhi en ella drets de naixensa, bens de fortuna, llassos de parentiu y amistat, per qué desatendrels en aràs dels nostres interessos? Haventhi en Catalunya, en sa comarca, en la de Lleyda, en la del Ampurdá y en tantas altrás, districtes eminentment agrícolas, ¿per qué abandonar sa defensa (que tan be pot ferla 'l senyor Zulueta) per la mal girbada y estrafeta que podrá ferne d' un districte genuhinament industrial com es lo nostre?

Y ve per últim lo candidat més curt de talla dels tres que volen representar-nos, presentat per lo cacich fussionista, lo candidat cunero don Joseph Grieria y Dulcet. Aquest te la ventatja sobre los altres, de ser fill de Sabadell, si be no hi viu, ni hite interessos propis. En quant á coneixements respecte á las necessitats de nostra industria, si se li pregunta fins ahont arriban, de segur que os respondrá que es advocat y fussionista, per are, que son los títols que 'l deuen fer acreedor á la representació del districte. Las afeccions que per Sabadell tingui ben demostradas quedan ab sa presentació á la lluyta electoral que s' acosta; si de veras ne sentís no voldria que 'l seu poble natiu tingués tan migrada representació en las Corts del Regne y en quant á criteri y formalitat es d' aquells que prometen molt y no donan res, que 's tot lo que poden donar los que en un *meeting* públich asseguran que farán tots los esforços en be del dret civil catalá, y després ni se 'n recordan, com si la paraula d' un home fos tan despreciable mercancía que 's ven á qui mes ne dona. Y ab la agravant, encare, d' haverli enviat una sollicitut unas quantas corporacions de aquesta ciutat pera defensarla en la Diputació Provincial de Barcelona y ab tot y la promesa formal de que aixís ho faría, aquesta es la hora que encara s' espera 'l compliment de sa paraula. Afortunadament per ell, si li faltan simpatías, no li mancan las proteccions oficials dels que disposan dels vots dels empleats y 'ls morts de tots los pobles del districte.

Heus aquí los tres aspirants á la representació de Sabadell, cap d' ells prou enérgich ni coneixedor de nostres interessos pera representar dignament en lo Congrés de diputats lo districte de Sabadell en una legislatura en que tan se podría fer en benefici de la producció nacional. Los homes sensats y sense taca política de cap mena, que coneixen de sobras las contingencias que s' acostan, no surten de casa y s' accontentan en doldrers de la malehida política de partit que tot ho malmena, ¿que han de fer los polítichs d' ofici sino aprofitarse de tan criminal apatía?

«No queda, donchs, mes remey als sabadellenchs que escarnir lo ditxo castellá *A falta de pan buenas son tortas* y exclamar plens de tristesa: «A falta de bons diputats vingan polítics á fer carrera?»»

SECCIÓ POLITICA

Llegim en los periódichs de Barcelona, que en l' últim Consell de ministres verificat á Madrid, al donar compte á la Reyna lo president senyor Sagasta, dels successos mes notables ocorreguts al Estranger se fixá en lo projecte que ha presentat lo gran home d' Estat inglés Mr. Gladstone, concedint la autonomia d' Irlanda.

Lo celeberrim Sagasta, segons diuhen los telégramas, reconegué la importancia que revesteix dit assumptó.

Ja es molt tractantse d' un home que no dona importancia á res, ni 's preocupa per cap cosa que pugá succehirli.

Si no hagués tingut tanta feyna en fer veuré que están estudiant los pressuposts pera conseguir economías y en assegurar llochets de diputats als parents y amichs dels de la colla haguera pogut afegir «Ja ho veyeu, Senyora, mentres los gefe del partit lliberal inglés, lo meu colegá Mr. Gladstone pert lo temps donant la llibertat á Irlanda y juntant per l' amor á dos pobles que l' odi 'ls separava cada dia més, jo no descanso nit y dia á fi d' acabar d' arruinar als pobres contribuyents que m' adoran, y preparar la mes negre esclavitut als electors espanyols que no podran donar los seus vots mes que als candidats que á mi m' acomodin.

Quina diferencia, Senyora, entre 'ls mesquins polítics inglesos y 'ls admirables polítics espanyols».

Y haguera tingut rahó una vegada á la vida.

«Quina diferencia entre 'n Gladstone y 'n Sagasta!

L' un, donant la llibertat als pobles que sofreixen y exposant lo ministeri per segona vegada, mentres siga en benefici de la pobre Irlanda.

L' altre, ab la llibertat als llabis, agarrotant cada dia mes los drets dels pobles que volen redressarse y passant per tot mentres pugui continuar al candelero.

«Quina distancia mes inmensa no hi va de las glórias de l' un á las mesquinesas de l' altre!

En las discusions entauladas aquestos dias sobre Regionalisme, hi ha volgut ficar la cullerada un tal senyor Lorenzo Carrasco, mol conegut á casa seva, qui desde la *Bomba Final* s' ha empenyat á demostrar qu' es una qüestió aquesta en que no hi entén pilóta.

Aquest pobre minyó 's véu que no 'n sap res del projecte de constitució del Catalanisme, ni de lo que aquest vol y pensa; vaja, que 'l portan enganyat, ¡pobret! tan bon home que sembla.

Figureus que diu y afirma que tan regionalistas son 'n Gumá y 'n Rocá y Roca com 'n Collet y 'n Verdaguer.

Pero, senyor, ¿perqué 's fican allá hont no 'ls demanán si no saben lo que s' hi pescan...?

«Que 'ls costaria gayre anar primer á estudi y veurer si algun mestre 'ls pot ensenyar una mica lo que es lo regionalisme?»

Aixís tal vegada no dirian las enormitats que ara estampan en lletres de motilo, ni s' atrevirian á afirmar que tan regionalista es la *Veu de Catalunya* com la *Gampana de Gracia*.

Per supuesto, que aquesta gent las deixan anar aixís ab tota la bona fé y ab tota la santa calma.

S' han proposat demostrar y 'l senyor Carrasco aixís ho confirma, que l' octau manament no resa pera res ab los de la seva colla y surtirán ab la seva.

En son lloch ó millor dit, si tinguessim la *ditxa* de pensar com don Lorenzo Carrasco, cambrariam la títol del periódich en que 's complau estamparhi tantas..... diguemne monadas.

En lloch de *Bomba Final* haurá d'anomenarse *Bola final*.

¿No 'ls hi sembla que aixís lo nom seria mes apropiat y característich?

Encara que tractantse dels Carrascos que en la colla figuran, may sab un quina será la final de las *bolas* que hi estampan.

Nostre estimat colega de Barcelona, *La Vanguardia*, volguent defensar á son director respecte d'una intriga de baixa política de que donava compte nostre distingit company *La Renaixensa*, ho ha agafat de tal manera que no sembla sino que haigí volgut ferli mes mal que be á son prop director.

Perque vaja, dir que 'ls pobles del districte de Vilafranca veuhen en lo senyor Sánchez Ortiz unicament al candidat fussionista apoyat pel Comitè provincial de Barcelona y vist ab tóus ulls per lo Govern de 'n Sagasta, farà tot lo progressista que 's vullga pero desdiu molt de la serietat y de la imparcialitat ab que vol presentarse *La Vanguardia*.

Si no te mes recomenacions lo senyor Sánchez Ortiz que las que afirma *La Vanguardia*, si que son de planyer los habitants del districte de Vilafranca.

LO NEN

Jo no sé que puga haver'hi
sota 'l mantell blau del cel,
un mes gentil matrimoni
que 'l de l' Hermínia y l' Albert;

Ella es rosseta y bonica,
ell es graciós, guapo, esbelt;
sembla que Deu, pera unirlos,
adretas ja 'ls hagués fet.

No 'ls falta amor ni alegría,
ni 'ls sobra edat, qu' es molt mes;
y lo que vol l' un vol l' altre
y abdos creuhen en la Creu.

Viuen en una caseta
com la flor de l' atmètiler
pulida y blanca; la enrotllan
bosquets de lilas, rosers
y plantas mil, que fan d' ella
un paradís; á tot temps
las aurenas hi penjan
llurs nius de fanch argilench
los rossinyols també hi críen
y 'ls verdums y 'ls passarells,
que allá sempre es primavera
y may s' hi veu l' esparber
ni altre aucellet de mala urpa
com si 'ls esquivés la creu
qu' en lo porxat hi ha gravada
símbol de pau y de fé!

La mar s' esten joganera
fins á tocá 'ls tarongers
que forman una boyrina
de perfum al devant seu;
y 'l serení de fa costa
com si fós un incenser
escampa la pura flayre
tot gronxant los alts palpers.

Quen la Hermínia en nit de lluna
lo finestral deixa obert
y fa sentir de son clave
l' armoniós y dols accent,
quan á sa veu argentina
l' Albert ne junta sa veu
y abdos entonan un himne
d' amor, joh! llavors pareix
la caseta un santuari
bastit en mitj del Eden
y 'l tot un somni de fadas
de color rosa-celest.

Per major cúmul de ditxa
Deu los ha dat un fillet
bell com un sol; per se' un ángel
li manca sols l' aleteig;
rulls d' or de sa cabellera
coronan son front de neu

y sas galtonas rosadas
 á tots demanan un bes;
 jo penso que si 'l posessin
 á l' esglesia per l' Advent
 lo poble l' adoraria
 prenentlo pel Jesuset.

Se diu Albert com son pare
 (ja d' ans de son naixement)
 y te dos anys, que li escauhen
 com dos flors en un ramell;
 mes aixerit que una dayna
 ja espia 'ls nius dels aucells
 y cassa las papallonas
 lleuger com un foch follet.

Embadalits, quan se 'l miran
 sos tendres pares novells
 no sé lo qué sentir deuen
 ni lo que 'ls passa, mes veig
 que de goig riuhen y ploran
 y á petons lo fan malbé;
 (fins jo també m' hi daleixo
 y aixó que no li só res....)
 ¡lo bell tresor! L' altre dia
 son pare marxar degué
 y sospitant de sa ausencia
 la duració, ab sentiment
 á sa companya volguda
 comunicá son recel;

La nova d' aytal viatge
 fou com un núvol negrench
 que enfosquí l' auba amorosa
 dels bons esposos; mes ell
 sapigué la nuvolada
 allunyar, tan petitet!

Perxó ayuy que tot es joya
 ab lo retorn del Albert,
 perxó ayuy que sa arribada
 ans d' hora á tots ha sorprés
 y que altra volta serena
 l' auba de sos amors lluhcix,
 vull cantar del petit héroe
 la saviesa prudent,
 per demostravos, esposas,
 las que ángels teniu com ell,
 que cap mal pot succehirvos
 si á sa custodia os fieu.

Era á trench d' auba; una estrella
 sola brillava en lo cel:
 l' horisó ab cintas de porpra
 la mar cenyia, superb,

y 'l jorn demunt de la terra
 posava son bes primer.

Lo jardinet de la Hermínia
 tot de rosada cobert
 il·lensava de llirs y rosas
 l' aroma sempre plabent;
 entorn d' un brollador d' aygua
 bevían los colomets;
 ¡quín benestar, quín silenci,
 per escoltar cants d' aucells!

Lo reixat de la porxada
 que dona al mar era obert
 y la caseta deserta;
 sols Tarfe, lo gos fidel,
 en lo llindar d' una cambra
 vetllava 'l somni del nen.

Ran de la platja, atracada,
 una barqueta ab dos rems
 ajegut sobre la popa
 un colrat brau mariner,
 y prop d' allí, despedintse,
 tristos la Hermínia y l' Albert:
 —Adeu mon amor. (Ell deya)
 revéuret pugui ben prest.
 —Adeu ben-aynat (feya Ella)
 joya de l' ànima, adeu.
 —Sías felís (Ell tornava)
 —May lluny de tu jo ho seré.
 —Servam lo fill, amoreta,
 —Guárdam tu lo cor fidel....
 Y aixís parlant, dins la llanxa
 l' Albert saltá diligent
 y la barqueta fent vía
 ben prompte desaparegué.

¡Verge María amparéulo!
 clamá la Hermínia cayent
 agenollada; y com folla,
 lo retingut plor de fel
 deixá escapar de son ànima
 exclamant: ¡ay del cor meu!
 ¡ay de mi espós de ma vida
 si á retornar no ets prou llest!
 ¿per qué he volgut que marxessis?
 ¡ay! si trist, lo anyorament
 per companyó sols me resta!
 ¿Albert? ¿espós? ¿torna! ¿Albert?

—¿Qué vols Mama? (una veuheta prest va respondre) aquí 'm tens— y de sa mare en los brassos caygué l' infant tot rïent.

La Hermínia en plors anegada no contestava al noyet; llavors ell, com qui cavila, xafalloset li digué:

—Dónam Mamá la maneta y calla, que no ha estat res; tu has fet alguna malesa y perxó ploras, no es cert? vaja, per 'vuy te perdono, pero no hi tornis maymés!—

La mare obrí sos ulls dolsos, mirá son fill un moment, y posant en sa carona un sens igual bes matern va dirli ab veu tremolosa:

No m' abandonis, fillet,

que 'ls nens com tu son los ángels que 'ns guardan de part de Deu y dantli sa má bufona deixá conduhirse per ell que amoroset repetía:

—¡Calla Mamá; no ha estat res!—

La estrella ja no brillava soliu en lo firmament; l' horisó y la mar s' unfan ab un mateix tó blavench y las gavinas inquietas alsavan son vol incert.

Lo sol en pluja daurada filava sos raigs ardents y 'ls campanars de la vila tocavan á festa ensemps; las aus cantavan en l' ayre..... y la Hermínia al peu del bres.

AGNÈS ARMENGOL DE BADÍA.

CORRESPONDENCIA

Senyor Director de LO CATALANISTA.

Castellar del Vallés 15 de Febrer de 1893.

Molt senyor meu: Sens gran esforç podria de moment adivinar l' assumpto d' aquesta correspondencia, ja que la nota dominant aquestos dias es la de la broma, y per cert, que dintre lo sério durant tot l' any bé pot cábreli quelcom d' humoristich un sol dia.

Aquí 'l carnaval, que per lo vist va morint per tot arreu, sens dupte per la llicencia y abusos que ha introduhit la societat actual, transformant d' un dia d' esbarjo que era, com á preparació per la llarga cuaresma que 'l següa, en un dia de borratxeria y altres vïcis, se va mantenint regularment animat, sens perdre la sua vesa fesomia, aixó es: no passant los limits d' una bromada, que 'l mes enemic d' elja pot tolerar, com ho demostra lo secüent pregó que publicà lo nunci lo passat dimecres: «Programa humoristich en obsequi á tothom que's vulga divertir. A la matinada d' avuy s' ha rebut un telégrama anunciant que altre fulauo, com lo noy de Tona, conegut per en Carnestoltas, acaba de sortir dels Pirineus y arribarà en aquest poble pel carrer de la Mina demà dissapte á las vuyt del vespre, ab tal motiu s' ha acordat anarlo á rebre pera acompanyarlo, com se mereix fins al ball de màscaras, desde qual tablado pugui ferse casadó de las màscaras que 's presentin més vistosas y aixeridas.

Lo dimars, dia de festa, pera aqueix ninot que tan soroll va moure en Gracia, se li prepara una gran cabalgata, passejautlo per los principals carrers del poble, degudament assentat en puesto de preferencia, vestit d' etiqueta, semblantse 'l mateix Damià en persona, per qual motiu 's convida d' una manera general á tothom, pera que, ben disfressats y formant comparsas, acudeixin al passeig á las tres de la tarde, desde qual punt surtirà la comitiva.

Dita cabalgata, formada per carros ben arrestellats y disfressas de varis gustos, aligual del any passat, recullirà almoynas pels pobres de la població; per lo tant, s' estimará també que tothom allargui las mans, pera que la festa acabi aixugant alguna llágrima dels que no gastan tan humor com los individuos que forman part de ls Comissió.»

Lo programa fou complert al peu de la lletra. Lo dissapte 's rebé al jove Carnestoltas ab gran lluminaria y acompanyament; presidi 'l ball de màscaras molt animat, y 'l dimars per allà á las

3 y mitja s'ajuntà la Comissió y las comparsas en lo passeig y de la casa de don Andreu Homet sortiren los carruatges arreglats com pot ferse en un poble de nostras condicions; pero be, una carretela á la Doumont detrás del carnaval que conduhía sis nens degudament vestits, dos ab lo trajo de patges del Faust y 'ls quatre restants de gran etiqueta palaciega al estil de la época de Felip V.

Cridava l'atenció del públich una comparsa taurina ab lo corresponent toro, picadors, banderilleros, etc., etc. Corregué lo carnaval lo Passeig, carrer Major, Centre. Plassa Vella, Sant Miquel, Mina, Sant Joseph, Nou à Plssa Nova, ahont se simulá una vera corrida de toros que agradá y entretingué agradablement al públich; baixá després per la baixada de la Plassa Nova al carrer Major y punt de sortida, los carrers plens de gom á gom, no sols de nostres habitants si que també de molts forasters que vingueren á disfrutar de nostras pures costums y oxigenats ayres.

Los desitjos últims de la Comissió foren satisfets, puig se recolliren unas 84 pessetas que foren entregadas al senyor Batlle pera la sua distribució 'ls pobres mes necessitats, y com no dupto dels bons sentiments que animan á nostra autoritat, puch assegurar que á las horas que escrich, alguns pobres haurán aixugat alguna amargant llàgrima.

No tot fou entreteniment y diversió material, los partidaris del esperit, ó sia la escola espiritualista pura, que pareix volguer espiritualisar la mateixa materia, celebrá espléndidament funcions relligiosas, desde 'l diumenge al dimècres ab exposició de S. D. M. cant y sermó, quedant demostrat en lo terreno práctic lo decalisme sustancial del home, aixó es, que mentres los uns senten solsament los incentius del plaier material, los altres, aborrint aixó mateix no troban altre plaier que las prácticas relligiosas, unas y altrás opinions afortunadament no 's iroban aquí en batalla en ús de la llibertat que impera cada bando marxa per lo seu camí sense cap ensopegada, constituint l'armonia qu' en aquesta població 's gosa.

L'Ajuntament porta molh adelantadas las obras de reforma y obertura de la via Tolrà que tan deu embellir lo centre d' aquest poble.

També van enlayrantse las parets dels estudis, de qual progrés podrá enorgullirse Castellar.

Lo vapor del senyor Pobla, en marcha tota la msquinaria y no tenint més temps, fins altre dia 's despedeix son afnl.

LO CORRESPONSAL.

La *Lliga de Catalunya* s' ha ofert al Excm. ó Ilm. senyor Bisbede Vich á costejar pera 'l monastir de Ripoll unas urnas funerarias ó sarcófachs que guardin dignament los restos de nostres Comtes. L' Ilm. Prelat ha rebut tal acort ab gran entussiasme, com podrán veure nostres lectors en un ofici sentidíssim y patriótic que dirigeix á la *Lliga de Catalunya* y que publiquem á continuació:

«Difícilment podria explicar la satisfacció que m'ha causat la rebuda de la atenta comunicació d' aqueixa patriótica *Lliga*, del dia 3, oferintse á costejar una urna ó sepulcre pera 'ls Comtes de Barcelona, quals restos son á Ripoll esperant esser dignament colocats á la Santa Basílica, no solament per la válua del donatiu, oportunitat y conveniencia de la idea, mes encara per lo valor moral que á la restauració de Santa María dona entitat tan distingida. Jo voldria, y no hem de parar fins á haverho conseguit, atraure envers ella 'l cor de tots los catalans; dels uns pera que ab son saber y patriotisme dirigissen lo moviment verdaderament catalá; dels altres, pera que aprenguessen á seguirlo y amarlo, y de tots, pera que compreguessen be l'esperit dels primers que aixecaren aquella obra material, sense descuydar-se avans ni després de fomentar las virtuts que devían informarlo.

Jo 'm pregunto: si no estimém al bressol, cóm estimarém á la criatura que s' hi gronxa? Y puig fou un dia causa y efecte ensemps de nostra regeneració relligiosa y civil, ¿per qué no hem de buscar en la mateixa 'ls principis de regeneració de que tenim tanta necessitat com nostres il·lustres antepassats? ¿Per qué no hem de buscar en sas bellas parets y ensenyansas que llur historia inclou lo motllo pera formar catalans de la mena d' aquells que esquivaren als moros d' aquesta terra, emplassanthi sobre sólits fonaments una nacionalitat que fou la admiració del món enter, y de la qual se 'n destila encara de quan en quan alguna gota de sanch, que proba clarament que, si be la rassa de nostres antichs héroes ha degenerat, no s' ha pas extingit fins al punt de que haguém de desconfiar de sa complerta regeneració?

Permeti la *Lliga* aquest desahogo á qui, preocupat constantment per la sort de nostra aymada Catalunya y profundament afectat per sa progressiva decadencia en lo terreno hont se remiou l' esperit, no pot deixar d' obrir son cor sempre que com ara pot ésser comprés per una entitat que, animada d' un mateix desitj, pot tan eficazment contribuir á la obra de regeneració que 'ns havém proposat.

Y passant ara al assumpto, dech dir: que 'ls restos conservats á Ripoll y plenament autenticats, són los de Jofre 'l Pelós, los de son fill Rodolf, los de Bernat Tallaferro, los de son fill Guillelm lo Grás; barrejat ab los de son altre fill Bernat, los del Abat Ramon Desbach y 'ls del Abat Bertrán Desbach.

Además al Arxiu de la Corona d' Aragó hi há 'ls restos de Ramon Berenguer III, dit lo Gran, restos que fa dias tinch reclamats al senyor ministre de Foment y confío obtenir, pera depositarlos á la esmentada Basílica.

Com se veu, tan venerables cendras mereixen honrosa sepultura, y com tal vegada sia difícil recullir medis pera collocarlos separats ab la corresponent decencia y decoro, podria al ménos juntarse los de la familia Condal; que, previ dictámen del Arquitecto constructor, podrian ésser colocats en lloch preferent, tant com á just tribut d' admiració y de gratitut, com per exemple de las virtuts en que debém inspirarnos, si volém reproduhir la gran epopeya que ells realisaren.

Y donant desde ara las més expressivas gracias per son oferiment, beneheix de cor á la *Lliga de Catalunya* un de sos fills més modestos pero més entussiasas.

Deu guardi á V. molts anys. Vich, 5 de Febrer de 1893.—Joseph, Bisbe de Vich, administrador apostólich de Solsona.

NOVAS.

Lo passat diumenge, tingué lloch en lo «Centré Catalá» de nostra ciutat la vetllada literari-musical que anunciarem en nostre darrer número.

A dos quarts de deu lo President senyor Manau obrí la festa, acallantse

aixís los murmulls del selecte públich que invadía per cumplert lo saló d' actes del «Centre.»

Don Joseph de C. Quer, al piano y ab un gust esquisit, doná una audi-ció de la *Invitació á la dansa* de Wewer y del *Gran trémolo* de Gotschalk y 'l senyor Casas ab la delicadesa d' execució que 'l caracteriza doná á co-neixer una *Sonata en do menor* de Beethoven y una escullida pessa musi-cal qual qual nom sentím no recordar.

Intercaladas ab la música llegiren poesías originals, y de varis autors ca-talans, los senyors don Pompey Casanovas, don Joan Capmany, don Fran-cisco de P. Bedós, don Modest Durán, don Fermí Ribera y nostre director.

La concurrencia rebé ab vivas mostres de simpatía convertidas en estre-pitosos aplausos cada poesia que 's llegí y cada tocata que s' executá al piano.

Don Enrich Durán fou l' encarregat del discurs de gracias y á fé que feu una brillant preroració: s' estengué en consideracions sobre 'l bon acert de verificar la vetllada lo diumenge de carnestoltas, evidenciá que 'ls catala-nistas corroboraban aixís las sanas doctrinas que predican, donchs que en dia bulliciós lo «Centre» reunía las familias féntloshi escoltar las notas cá-denciosas de nostra parla privantlas d' escoltar las prosaicas bromas de car-naval.

Parlá de las antiguas festas de Catalunya comparantlas ab las modernas y acabá donant las gracias als concurrents y als que habían pres part activa en la vetllada.

En resúm, la festa fou del agrado de tothom y nosaltres no devém pas escasejar las lloansas als socis y *Concell General* organisador de la festa, y com lo senyor Durán, dirém pera terminar, «actes com lo que 's celebra no solsament diuhen molt en favor del «Centre Catalá» si no que honran á Sabadell, que 'ls aplaudeix ab entussiasme com ho demostra ab son habi-tual concurs y assentiment.

En las darreras eleccions tingudas en la *Associació Catalanista* de Reus, resultaren elegits los senyors següents: President, Excm. senyor don Ber-nat Torrotja; Vis-president, don Pau Font; Vocals, don Joseph Gambús, don Pau Abelló, don Antoni Canyissá, y don Joan Puig; Tresorer, don Jau-me Llorens; Secretaris, don Víctor Fargas, y don Cassimir Boqué.

Llegím en nostre estimat colega *La Unión Vasco-Navarra* de Bilbao:

«Ab verdadera satisfacció hem llegit en los periódichs de Pamplona, que nostre ben volgut amich y correlligionari don Artur Campión, ha sigut pre-sentat per los elements católich-fueristas navarros, candidat á la Diputació á Corts per la circumscripció de Pamplona.

»No necessitém recordar á nostres lectors lo que 'l senyor Campión sig-nifica y lo que val en la política que nosaltres sustentém. Acérrim defensor

de las conculcadas llibertats del país vasco-navarro, ha sigut dels que sempre ha estat arma al brás y ab los seus articles doctrinals, en periódichs y revistas, ab las sevas obras, en totas las quals resplandeixen sempre aqueix sagrat amor á la pátria, á las sevas tradicions, á las sevas sabias lleys y á tot alló que constituheix la manera peculiar de ser del país vasco-navarro, las ha defensat dels atachs dels seus enemichs y ha procurat esvahir los rezels y suspicias dels que no las comprenían.

»Las sevas qualitats com á filòlech y escriptor, ho demostran la seva Gramática y 'ls notables traballs qu' ha publicat.

»La seva paraula es fàcil y enérgica, y segurament ha de fer un brillant paper si va á las Corts, perque estém segurs que hi ha d' aixecar la seva veu en pró de la causa á que consagra totas las sevas energías.

»Quina ha de ser la conducta de nostre estimat amich, en cas d' esser elegit, ho diu ell mateix en la seva carta-programa, en lo que atany á la reivindicació foral en aquestos termes:

«La previsió, d' una part, y d' altra las mevas conviccions, me persuadeixen á prestar lo meu concurs á totas las midas que 's proposin atenuar ó reuocar la injusticia que las Provincias Vascongas experimentaren per la ley de 21 de Juliol de 1876, y á reconstituir la antiga personalitat històrica dels Regnes espanyols. Si en materias tan complexas com la present hi capiguessen fórmulas lliures, diria; coadjuvaré á las pretensions de provincias; pero las reveindicacions honestas de las provincias contra l' Estat las ampararé ab l' ánima. Y valgui la formula en tot lo que satisfassi á la doble exigencia de la unitat de la pátria y de las llibertas regionals.»

De la *Crònica de la Restauració de Santa Maria del Ripoll* que publicá en son derrer número *La Veu del Montserrat* de Vich, n' extrayém lo següent retall:

«Segons nostras noticias, se pensa fer la consagració de Santa Maria de Ripoll, de que parla la Alocució de nostre Exm. Prelat, lo dia primer de Juliol, que caurá en dissapte, confiantse, ab fonament, que hi assistirán varis Bisbes de Catalunya.

»Lo dia següent, se farà 'l matí la gran festa de la solemnia inauguralió de la Basilica olivana.

»A la tarde, se celebrarà una vetllada literaria, en que, com es consegüent, á mes d' altres traballs propiament artístichs, se donará compte de l' historia y vicissituts de las obras de la restauració del temple de Santa Maria.

»Lo dilluns se celebrarán las honras fúnebres que tant imperiosament reclama lo significat històrich de Santa Maria del Ripoll.

»La població de Ripoll, que tant deurá agrahir, fins materialment, á la munificencia de nostre Prelat, se disposa á celebrar grans festas pera solemnisar un acte destinat á deixar perdurable memoria en l' actual generació,

y á prepararho tot pera que als nombrosos forasters que assistescan á l'inauguració no'ls manqui res de quant pugui contribuir á ferlos agradable l'estada en l' industrial vila.

»Mentres arribe 'l dia d' aquest gran festival, pera qual solemnitat, y pera que puga celebrarse ab l' esplendor que's demana, es d'esperar que rivalisarán en zel patriòtich tots los aymadors de las glorias catalanas, s' está posant l' última má á las obras restauradoras del temple de Santa María, que 'l dia primer de Juliol tant sever colp de vista ha d' oferir al esguart de tots los admiradors del art románich.»

Alguns representants de las Diputacions de las tres Provincias Vascongadas, han celebrat unas conferencias secretas, en las que es de presumir que s' ha tractat de la cuestió tributaria y administrativa de ditas provincias ab la mira de presentar juntas las llurs aspiracions, y en la espera de treure partit de las promesas, ara de poch fetas á aquella terra dels furs, per l' home polítich que dirigeix avuy los destins de la governació espanyola.

Ahir la secció de propaganda del Foment Catalanista de Barcelona inaugurarà sas tascas del present any ab una sessió pública de la que 'n donarém compte en lo próxim número.

En l' articlet que publicarem en lo passat número donant compte de la excursió feta per alguns socis del «Centra Catalá» á la Colonia Industrial de Santa Coloma de Cervelló, los caixistas no 's feren dir Emili en lloch d' Eusebi Güell, propietari de la fàbrica y Colonia esmentada.

De nostre company *El Sabadellés* traduhim las següent ratllas:

«En tots los circuls polítichs se comenta desfavorablement per lo prestigi del partit que capiteneixa 'l senyor Sagasta, la noticia feta circular ab bastanta insistencia de que pesi á qui pesi y costi 'l que costi sortirà *elegit* per aquest districte en las próximas eleccions lo candidat cunero.

Aquest alarde va exasperant los ánimos y no fora d' estranyar succehis quelcom d' extraordinari si com se diu hi ha empenyo en *tirar de la manta* en las próxtmas eleccions.»

La rahó li sobra al estimat colega. Però no fora extrany que aixís passés, per quant los homes que tan poch reparable en donar á Sabadell un diputat de condicions tant poch apropiadas á la defensa dels nostres interessos industrials, no recularán pas per un falsejament més ó menos palpable del tant bescantat *sufragio universal*.

Segons l' anunci que publiquem en lloch corresponent lo passat dimecres comensá á pagarse en lo Banch de Sabadell lo dividendo actiu de 7'50 pessetas per acció (cupó número 11) corresponent al exercici social de 1892. Lo plasso pera 'l cobro fineix lo dia 5 de Mars próxim.

Los catalanistas de Reus que han anat á la lluyta en las darreras eleccions de diputat provincial, han triomfat, havent obtingut gran majoria de vots l' entussiasta catalanista don Anton Serra.

Per tal motiu lo «Centre Escolar Catalanista de Barcelona» ha enviat al senyor Serra un expressiu telégrama de felicitació, 'l qual ha sigut contestat donant las gracias al jovent escolar lamentantse de que no s' admetés nostra llengua pera trasmétrer telégramas.

Nosaltres també felicitém als bons y entussiastas companys de Reus y fem vots pera que aixís com han triomfat avuy en la Diputació provincial, triomfin demá en la lluyta pera diputats á Corts.

Copiem d' *El Sampolenç* de Sant Pol de Mar: «Nou Centre Catalá.— Se 'ns assegura que á Calella s' está constituhint una societat patriótica y que 's titulará «Centre Catalá». Deu vulga que la notícia resulti certa, puig tenim lo convenciment de que no sols Calella hi guanyaria molt, sino que donats los elements catalanistas que podrian formar part d' aquesta societat, rebria gran impuls la propaganda de nostres ideals. No pot esperarse altra cosa dels calellanenchs, puig que sempre han format part dels interessos de la patria.»

Lo Centre Catalanista d' Olot ha elegit la Junta organitzadora del Certámen literari d' enguany, la qual queda constituïda ab la següent forma: President, don Marian Vayreda.—Vice-president, don Francisco Montanyá.—Vocals, don Francisco Isamat, don Evelí Barnadas, don Pere Oró, don Joseph Sacrest, y Secretari don Candi Torrent.

Dintre poch se reunirà aquesta Junta pera constituïr lo Jurat calificador y procedir á redactar lo cartell de convocatòria.

Aquesta notícia que 'ns comunica «L' Olotí» del 5 del corrent va acompanyada d' aquesta altra, que indica l' activitat dels catalanistas d' aquella important comarca: També lo propi Centre está organisant una vetllada literaria-musical que probablement tindrà lloch lo dia 19 del corrent mes.

Ab motiu d' haverse dit que la próxima assemblea de la «Unió Catalanista» se celebrarà á Reus, vegis lo que escrigué dias endarrera nostre company en aquella ciutat *Lo Somatent*:

«No es d' ara ja fa molt temps que 's deya si la próxima Assamblea de la «Unió Catalanista» se reuniria en nostra ciutat; pero francament, no 'ns havíam fet eco de tal especie, per no créurela ab prou fonament.

Avuy que corra ja estampada en la majoria dels periódichs catalanistas la tal noticia, no tenim inconvenient en reproduhirla y anyadirhi que si be no es cosa definitivament acordada, es lo mes probable de que la reunió de la próxima Assamblea tindrà lloch en nostra hospitalaria ciutat.

Nos consta que la majoria dels prohoms del regionalisme, ó quan menys los mes influyents del mateix, abrigan aquest projecte, y per consegüent es lo mes probable que sa opinió siga la que prévalisca: y dihém aixó no per que hi hage hagut cap oposició, molt al contrari, sino per que naturalment al tractarse d'escullir lo lloch es lo mes natural de que no totas las opinions estigan acordes. A nosaltres si nos consta que aquesta idea ha sigut acullida en tot Catalunya molt favorablement, ja per la importancia que Reus té, com per los prossélits que la causa regionalista hi ha fet y l' entussiasme que tenen per la causa.

Dels catalanistas d' aquí devem manifestar que veurán ab plaher y entussiasme que 's confirma tal noticia y Reus se considerará honrada de poguer aplegar en son sí al estol d' entussiasmas y verdaders patricis, qual únich ideal es la regeneració y autonomia de la patria catalana.

ANUNCI OFICIAL

BANCH DE SABADELL

Aquesta Societat procedirá al pago del dividendo de beneficis de Ptas. 7'50 per acció cupó n.º 113 acordat per la Junta general celebrada en lo dia d'ahir, en los dias feyners desde 'l dia 15 del corrent Febrer fins al 5 de Mars próxim, de 9 á 12 del matí en la inteligencia de que, transcorregut dit plasso, no s' efectuará 'l pago, sino los dimars no festius de cada setmana de 10 á 12. En las oficinas d'aquesta Societat se facilitarán á los tres accionistas las corresponents facturas desde demá; durant las horas ordinarias de despatx.

Los senyors accionistas que tingan depositadas sas accions en la caixa d'aquest Banch se servirán passar á recullir sos respectius cupons dintre d'aquell período y los que no ho efectuhin sols podrán recullirlos en los dimars esmentats.

Sabadell 13 de Febrer de 1893.—L' Administrador, *Eudalt Viver*.

SECCIÓ D' ANUNCIS

LITOGRAFIA, IMPREMTA Y GRABATS DE M. BROSSA

CARRER DE LAS VALLS, NÚMERO 23.—TELÉFONO NÚMERO 169.

ESPECIALITAT EN TRABALLS COMERCIALS

ESQUELAS MORTUORIAS

ACCIONS, OBLIGACIONS. CHÈQUES, TITOLS Y BILLETS

Memorandums, Paper de cartas, Facturas, Circulars, Preus corrents, Catàlechs, Tarifas, Prospectes, Marcas de fàbrica, Targetas de visita, de envió, de participació, de naixement y casament, Calendaris, Diplomas, Programas, Mostuàris, Billets pera concerts, etc., etc.

PLEGADORS DE CARTRÓ.

GRABATS SOBRE ACER, COURE Y PEDRA

BIBLIOTECA ESCOLAR CATALANISTA

REGLAS MORALES Y DE BONA CRIANSA

PER J. PIN Y SOLER

AB APROBACIÓ DE L'AUTORITAT ECLESIÀSTICA

Preu: 6 rals.—De venta en l'Administració d'aquest periódich.

CALDERERÍA DE COURE DE PERE TRULLÁS

Carrer de la Salut, 34.-SABADELL.

Lo duenyo de dita Calderería posa en coneixement de sos favorecedors y del públich en general, que además dels articles propis de la Calderería, ha posat un depòsit de canons de ferro de totes clases y midas, negres y galvanisats; canons de cristall pera nivells d'aigua; curvas de totes posicions pera unir ab los canons; grifos de bronze roscats y ab platinas; válvulas pera vapor, cos de ferro y guarnició de bronze; platinas pera roscar y soldar; cargols engraxadors de cristall ab guarnició de llautó y metall blanch; manómetros pera indicar las atmósferas, y tot quan fagi referencia pera màquines de vapor, á preus lo mes econòmichs possible:

SALUT, 34 =SABADELL.